

Kuntoutustarpeen tunnistaminen toimintaterapiassa

Meri Pekkanen, johtava toimintaterapeutti
(perusterveydenhuolto)

Helsinki

Toimintaterapiatarpeen tunnistaminen

Arkivaikuttavuus – voidaanko saada aikaan muutos asiakkaassa, toiminnassa tai ympäristössä niin, että asiakkaan toiminnallinen osallistuminen paranee?

Ammattilaiset tietävät, mitä toimintaterapia on.

Asiakkaat tietävät, mitä toimintaterapia on.

Kuntoutuksen oikea aika

Mikä on asiakkaan tarve → onko kuntoutus ratkaisu?

Toimintaterapiatarpeen arviointi

- Asiakkaan muutostarve ja halu kuntoutua?
- Kyky sitoutua ja tehdä asioita kuntoutumisen eteen?
- Tukeeko lähipiiri kuntoutumista?

Kuntoutus rakennetaan asiakkaan vahvuuksille ja voimavaroille.

Milloin toimintaterapiaa 1/3

- Toimintaterapian tarve on usein silloin, kun asiakkaan arjessa tai työkyvyssä on toiminnallinen ongelma, elämästä puuttuu merkityksellistä sisältöä tai asiakas kokee toiminnallista deprivatiota
- Lasten kohdalla toimintaterapian tarve näkyy motoriikan, hahmottamisen ja aistisäätelyn ongelmina toiminnassa kotona, päiväkodissa ja/tai koulussa

Milloin toimintaterapiaa 2/3

- Elämän muutoskohdissa, jos toiminnallisessa osallistumisessa tapahtuu negatiivisia muutoksia, esim.
  - Sairauden puhjetessa tai edetessä, vammautumisen seurauksena tai muun toimintakyvyn muutoksen jälkeen
  - Päiväkodin, koulun tai opintojen alkaessa
  - Työelämään siirtyessä, työkyvyn heikentyessä tai työttömyyden alkaessa
  - Eläkkeelle jäädessä, läheisen kuollessa, muistisairauden tai omaishoidon alkaessa

Milloin toimintaterapiaa 3/3

- Tärkeää on pyytää toimintaterapeutti mukaan mahdollisimman varhain → mahdollisuus vaikuttaa pysyvästi tai pitkäaikaisesti on paras
- Toimintaterapian tarve voi olla myös vanhempien, muiden läheisten tai omaishoitajan ohjaamisessa tai omassa toiminnallisessa tasapainossa

Vaikuttava toimintaterapia

- Toimintaterapiainterventiot usein asiakkaan omassa toimintaympäristössä → oikea ympäristö parantaa vaikuttavuutta, siirtovaikutus on suora
- Tunnettuus on tärkeää, jotta tarve tunnistetaan – haasteellista, koska toimintaterapia on niin monipuolista; esim. neurologinen kuntoutus, työkyvyn arviointi, yläraajan ongelmat, iäkkäiden kotikuntoutus, vauvojen ja lasten toimintaterapia

Miten toimintaterapian osuvuus paranee

- Moniammatilliset mallit: esim. terveys- ja hyvinvointikeskus-malli, perhekeskus-malli, kuntouttava arviointiyksikkö, asiakasohjausyhteistyö, case-työskentely
- Toimintaterapeutit työkykytiimeihin
- Moniammatillinen johtaminen kaikilla tasoilla
- Kyky tunnistaa toimintaterapian tarve asiakkaaksi tulon prosessissa

Materiaaleja

- [Kuntoutuksen vaikutusten arvioiminen](#)
- [Intoa kuntoutumiseen – käytännön opas työntekijöille](#)
- Tulossa: Terveyskylä Pro –palveluun **Kotihoidon asiakkaan kuntoutuminen –verkkokurssi**
- [Arkilinkki](#) – Helsingin perusterveydenhuollon toimintaterapian Instagram-tili

Yhteystiedot: meri.pekkanen@hel.fi, p. 09 310 50939